

ARAŞTIRMA MAKALESİ
RESEARCH ARTICLE
CBU-SBED, 2022, 9(2): 262-267

Ebelerin Kadına Yönelik Şiddet Belirtilerini Tanıma Düzeylerinin Belirlenmesi

Determining the Levels of Recognition of the Symptoms of Violence Against Women by Midwives

Bihter Akın^{*1}, Yasemin Erkal Aksoy¹, Hülya Türkmen²

¹ Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Konya, Türkiye.

²Balıkesir Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Balıkesir, Türkiye.

e-mail: bihterakin@yahoo.com ebeyaseminerkal@hotmail.com hulyayurter@hotmail.com

ORCID: 0000-0002-3591-3630

ORCID: 0000-0002-7453-1205

ORCID:0000-0001-6187-9352

*Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Bihter Akın

Gönderim Tarihi / Received:02.01.2022

Kabul Tarihi / Accepted: 09.01.2022

DOI: 10.34087/cbusbed.1052457

Öz

Amaç: Bu çalışmanın amacı ebelerin kadına yönelik şiddet belirtilerini tanıma düzeylerini belirlemektir.

Gereç ve Yöntemler: Tanımlayıcı tipte bu araştırma Türkiye genelinde kamu kuruluşunda çalışan toplam 213 ebe ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, Ebe Tanıtım Formu ve Hemşire ve Ebelerin Kadına Yönelik Şiddet Belirtilerini Tanımalarına İlişkin Ölçek (HEKYŞBTÖ) kullanılarak online olarak toplanmıştır.

Bulgular: Ebelerin toplam HEKYŞBTÖ puan ortalaması 19.94±2.96 (min=12, max=26), fiziksel belirtiler alt boyut puan ortalaması 8.12±1.53 (min=4, max=12), duygusal belirtiler alt boyut puan ortalaması 11.82±2.27 (min=6, max=16) olarak belirlenmiştir. Kadına yönelik şiddet belirtilerini tanıma konusunda eğitim alındığında şiddet belirtilerini tanıma düzeyi yükselmektedir. Ayrıca kadına yönelik şiddetle karşılaşan ebelerin nerdeyse yarısı konu ile ilgili herhangi bir bildirimde bulunmamıştır.

Sonuç: Özellikle birinci basamak sağlık kuruluşunda çalışan ebeler, 15-49 yaş kadın ve gebe izlemlerinde kadınlarla etkili bir iletişim kurma şansına sahiptir. Ebelerin farkındalıklarının artması ve böyle bir durumla karşılaştığında herhangi bir tereddüt yaşamadan bildirimde bulunması için konu ile ilgili düzenli eğitim verilmesi ve lisans eğitim müfredatlarına eklenmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Ebe, Kadın, Şiddet.

Abstract

Objective: The aim of this study is to determine the level of recognition of the signs of violence against women by midwives.

Materials and Methods: This descriptive study was conducted with a total of 213 midwives working in public institutions throughout Turkey. Data were collected online through the Midwife Identification Form and the Scale for Nurses and Midwives to Determine the Symptoms of Violence against Women (SNMDSVAW)

Results: Midwives' total mean score SNMDSVAW is 19.94±2.96 (min=12, max=26), mean physical symptoms sub-dimension score is 8.12±1.53 (min=4, max=12), emotional symptoms sub-dimension mean score is 11.82±2.27 (min=6, max=16). When education on the subject is received, the level of recognizing the signs of violence increases. In addition, almost half of the midwives who faced violence against women did not make any notification about the issue.

Conclusion: Especially midwives working in primary health care institutions have the chance to communicate effectively with women in the follow-up of women aged 15-49 and pregnant women. It is recommended to provide regular training on the subject and even add it to the training curricula in order to increase the awareness of midwives and to report them without any hesitation when they encounter such a situation.

1. Giriş

Kadına yönelik şiddet, özellikle son zamanlarda giderek artan, kadınların yaşama, eğitim gibi temel haklarını ihlal eden ciddi bir sorundur [1]. Hem ülkemizde hem de dünya genelinde yapılan çalışmalar şiddetin boyutunun ciddiyetini göstermektedir. Dünya’da şiddet oranlarına bakıldığında, aile içi şiddet görülme oranı Etiyopya’da %51,7, Hindistan’da %25, İngiltere’de %16’dır [2-5]. Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması 2015 yılı sonuçlarına göre Türkiye’de kadınların %36’sı fiziksel şiddete maruz kalmaktadır. Yani her on kadından yaklaşık dördü eşi veya hayat arkadaşı tarafından şiddete maruz kalmaktadır [6]. Bu oran fazla olmakla birlikte bildirilmeyen vakaların da olduğu bir gerçektir. Hatta 2020 Mart ayından itibaren COVID-19 salgını ile birlikte kadınlar partnerleri ile bir arada bulunma süreleri uzamış ve bu durum aile içi şiddet vakalarında artışa neden olmuştur [7]. Sağlık çalışanlarından, kadına yönelik şiddetle karşılaştığında şiddeti erken dönemde tanılama, kaydetme, gerekli müdahaleleri zamanında yapma ve kadını gerekli kuruluşlara yönlendirmesi beklenmektedir [8-9]. Ancak Türkiye’de konuyla ilgili yapılan çalışmalar sağlık çalışanlarının kadına yönelik şiddet vakalarını ortaya çıkarma ve müdahale etme konusunda tereddütte kaldıklarını göstermektedir [8,10,11]. Kadına yönelik şiddetle mücadelede sağlık çalışanlarının şiddeti tanılaması ve zamanında bildirmesi çok önemlidir. Üreme sağlığı hizmetlerinde aktif rol oynayan ebeler, kadınlara en sık karşılaştıkları sağlık profesyonelleri arasında yer almaktadır. Çalışmada ebelerin kadına yönelik şiddet belirtilerini tanıma düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. Materyal ve Metot

Araştırmanın evrenini Türkiye genelinde kamu kuruluşunda çalışan tüm ebeler oluşturmuştur. Çalışma 01 Temmuz- 15 Aralık 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Anketler online olarak oluşturulmuş ve sosyal medya aracılığıyla kamu kuruluşlarında çalışan ebeler ile paylaşılmıştır. Araştırmanın örneklem büyüklüğü G*Power 3.1.7 programı ile bilinen puanı (19.06±3.68) 1 puanlık sapma içinde %95 güçle 148 kişi olarak hesaplanmış ve araştırma 213 ebeye ulaşıldığında sonlandırılmıştır [12].

2.1. İstatistiksel analiz

Ebelerin bazı tanımlayıcı ve kadına yönelik şiddet hakkındaki bilgilerinin sayı ve yüzde değerleri verilmiştir. Ebelerin tanımlayıcı ve kadına yönelik şiddet hakkındaki bilgileri ile HEKYŞBTÖ toplam

ve alt boyut puanlarının karşılaştırılmasında değişkenler normal dağılım gösterdiği için üç ve daha fazla bağımsız ortalama arasındaki farkın anlamlılığının hesaplanmasında One-Way Anova testi, bağımsız iki grubun karşılaştırılması için de student t testi kullanılmıştır.

2.2. Etik

Çalışmanın gerçekleştirilmesi için gerekli etik kurul izni alınmıştır. Ankete başlamadan önce ebelerden aydınlatılmış onam formunu okuyup onaylamaları istenmiştir. Katılımcıların bilgi güvenliği açısından çalışmada isimleri istenmemiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

İ:Ebe Tanıtım Formu: Literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından yaş, eğitim durumu, çalışma durumu gibi bireysel özelliklere yönelik soruları içeren bir anket formu oluşturuldu [11,13].

İi:Hemşire ve Ebelerin Kadına Yönelik Şiddet Belirtilerini Tanımalarına İlişkin Ölçek (HEKYŞBTÖ): Arabacı Baysan ve Karadağlı tarafından 2006 yılında geliştirilen ölçek toplam 31 maddeden oluşmaktadır [14]. Ölçeğin, “Fiziksel Belirtiler” ve “Duygusal Belirtiler” olmak üzere iki alt boyutu bulunmaktadır. Ölçekten elde edilecek toplam puan 0-31, fiziksel belirtiler alt boyutu için 0-18 ve duygusal belirtiler alt boyutu için 0-13 puanlar arasındadır. Puan yükseldikçe kadına yönelik şiddet belirtilerini tanımaya ilişkin bilgi düzeyi artmaktadır. Kadına yönelik şiddet belirtilerini tanımaya ilişkin bilgi düzeyi arttıkça ölçekten alınan puan yükselmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı geçerlik güvenilirlik çalışmasında 0.76, bizim çalışmamızda toplam HEKYŞBTÖ için 0.85, fiziksel belirtiler alt boyutu için 0.75 ve duygusal belirtiler için 0.76 olarak hesaplanmıştır [14].

3. Bulgular ve Tartışma

3.1. Bulgular

Çalışmaya katılan ebelerin yaş ortalaması 32.05±7.60 (min=22, max=57), çalışma yılı ortalaması 9.71±8.97 (min=1, max=34), evlilik yılı ortalaması 9.94±8.45 (min=1, max=31) olarak belirlenmiştir. Ebelerin %79,8’i lisans mezunu, %34,7’si doğum salonunda çalışmaktadır. Kadına yönelik şiddetle ilgili ebelerin %46,9’u daha önce eğitim almış olup %56,8’i kadına yönelik şiddet olgu/şüphesi ile karşılaşmıştır (Tablo 1).

Ebelerin toplam HEKYŞBTÖ puan ortalaması 19.94±2.96 (min=12, max=26), fiziksel belirtiler alt boyut puan ortalaması 8.12±1.53 (min=4, max=12), duygusal belirtiler alt boyut puan ortalaması 11.82±2.27 (min=6, max=16) olarak belirlenmiştir.

Tablo 1. Ebelerin Tanımlayıcı ve Kadına Yönelik Şiddet Hakkındaki Bilgilerinin Sayı ve Yüzde Değerleri

Değişkenler	n	(%)
Yaş grupları		
22-35 yaş arası	156	73.2
36-45 yaş arası	43	20.2
46 ve üzeri	14	6.6
Medeni Durum		
Evli	144	67.6
Bekar	69	32.4
Çocuk Durumu		
Var	128	60.1
Yok	85	39.9
Öğrenim Durumu		
Sağlık Meslek Lisesi	9	4.2
Lisans	170	79.8
Lisansüstü (yüksek lisans ve doktora)	34	16.0
Çalıştığı Kurum		
Birinci basamak sağlık kurumu	79	37.1
İkinci basamak sağlık kurumu	83	39.0
Üçüncü basamak sağlık kurumu	51	23.9
Çalıştığı Birim		
Aile sağlığı merkezi (ASM)	52	24.4
Doğum salonu	74	34.7
Servisler	42	19.7
Diğer (Kadın doğum acil, sağlık evi, vs.)	45	21.1
Daha Önce Kadına Yönelik Şiddetle İlgili Eğitim Alma Durumu		
Evet	100	46.9
Hayır	113	53.1
Eğitim Aldığı Kurum (n=100)		
Çalıştığı Kurum	89	89.0
Özel Kuruluşlar	11	11.0
Daha Önce Kadına Yönelik Şiddet Olgusu/Şüphesi ile Karşılaşma Durumu		
Evet	121	56.8
Hayır	92	43.2
Kadına Yönelik Şiddet Olgusu/Şüphesi Bildirme Durumu		
Evet	54	25.4
Hayır	159	74.6
Kurumunda Şiddet Olgusu Bildirebileceği Özel Birim		
Evet	106	49.8
Hayır	107	50.2

Çalışmaya katılan ebelerin yaş grupları, çocuk durumu, öğrenim durumu, çalıştığı birim, daha önce kadına yönelik şiddet olgusu/şüphesi ile karşılaşma ve bildirme durumu, kurumunda şiddet olgusu bildirebileceği özel birim olması durumu ile ölçek toplam ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir. Bekar olan ebelerin evli olan ebelere göre HEKYŞBTÖ toplam (P = 0.045) ve duygusal belirtiler (P = 0.020) alt boyut puan ortalamaları daha yüksek olup aralarında anlamlı fark belirlenmiştir. Çalıştığı kurum üçüncü basamak sağlık kurumu olan ebelerin ikinci basamak sağlık kurumunda çalışanlara göre fiziksel belirtiler alt boyut puan ortalaması daha yüksek olup aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark incelenmiştir (P = 0.013). Daha önce kadına yönelik şiddetle ilgili eğitim alan ebelerin fiziksel belirtiler alt boyut puan

ortalamasının almayanlara göre daha düşük olduğu görülmektedir (P = 0.046). Çalıştığı kurumdan eğitim alan ebelerin HEKYŞBTÖ toplam (P = 0.014) ve duygusal belirtiler (P = 0.032) alt boyut puan ortalamaları özel kuruluşlardan eğitim alanlara göre daha yüksek olup aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (Tablo 2).

3.2. Tartışma

Çalışmadan elde edilen bulgular ebelerin kadına yönelik şiddet belirtilerini tanıma düzeyleri hakkında bilgi vermektedir. Ebelerin toplam HEKYŞBTÖ toplam puanı, fiziksel ve duygusal belirtiler alt boyut puanları iyi düzeydedir. Türkiye’de farklı illerde yapılan çalışmalarda ölçek toplam puan ortalaması sırasıyla 18.6±3,7, 19.32±.13, 20.00±3.76, 21 (20–23) olarak bulunmuştur [15-18].

Tablo 2. Ebelerin Tanımlayıcı ve Kadına Yönelik Şiddet Hakkındaki Bilgileri ile HEKYŞBTÖ Toplam ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması

Değişkenler	HEKYŞBTÖ	Fiziksel Belirtiler	Duygusal Belirtiler
	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Yaş grupları			
22-35 yaş arası	19.83±3.05	8.17±1.62	11.66±2.30
36-45 yaş arası	20.25±2.82	7.95±1.23	12.30±2.25
46 ve üzeri	20.21±2.42	8.07±1.32	12.14±1.91
<i>F</i>	0.389	0.353	1.466
<i>p</i>	0.678	0.703	0.233
Medeni Durum			
Evli	19.66±2.82	8.09±1.38	11.57±2.32
Bekar	20.53±3.17	8.18±1.80	12.34±2.09
<i>t</i>	-2.016	-0.399	-2.339
<i>p</i>	0.045	0.690	0.020
Çocuk Durumu			
Var	19.69±2.81	8.07±1.38	11.62±2.31
Yok	20.32±3.15	8.20±1.73	12.12±2.19
<i>t</i>	-1.532	-0.578	-1.589
<i>p</i>	0.127	0.564	0.113
Öğrenim Durumu			
Sağlık meslek lisesi	20.22±2.33	8.44±0.52	11.77±2.33
Lisans	19.77±3.06	8.07±1.54	11.70±2.33
Lisansüstü (yüksek lisans ve doktora)	20.76±2.48	8.29±1.64	12.47±1.87
<i>F</i>	1.640	0.508	1.635
<i>p</i>	0.196	0.602	0.197
Çalıştığı Kurum			
Birinci basamak sağlık kurumu ^a	19.98±2.73	8.25±1.30	11.73±2.22
İkinci basamak sağlık kurumu ^b	19.55±2.98	7.75±1.67	11.79±2.11
Üçüncü basamak sağlık kurumu ^c	20.52±3.23	8.50±1.50	12.01±2.61
<i>F</i>	1.729	4.396	0.255
<i>p</i>	0.180	0.013^{c,b}	0.776
Çalıştığı Birim			
Aile sağlığı merkezi (ASM)	19.96±2.65	8.51±1.19	11.44±2.19
Doğum salonu	19.98±3.04	7.97±1.57	12.01±2.27
Servisler	19.78±3.31	8.09±1.83	11.69±2.39
Diğer (Kadın doğum acil, sağlık evi, vs.)	20.02±2.93	7.93±1.46	12.08±2.26
<i>F</i>	0.055	1.648	0.908
<i>p</i>	0.983	0.179	0.438
Daha Önce Kadına Yönelik Şiddetle İlgili Eğitim Alma Durumu			
Evet	19.63±2.98	7.90±1.44	11.73±2.35
Hayır	20.23±2.93	8.31±1.58	11.91±2.21
<i>t</i>	-1.477	-2.006	-0.580
<i>p</i>	0.141	0.046	0.563
Eğitim Aldığı Kurum (n=100)			
Çalıştığı Kurum	19.86±2.81	7.98±1.33	11.87±2.31
Özel Kuruluşlar	17.54±3.58	7.27±2.10	10.27±2.14
<i>t</i>	2.501	1.103	2.179
<i>p</i>	0.014	0.294	0.032
Daha Önce Kadına Yönelik Şiddet Olgusu/Şüphesi ile Karşılaşma Durumu			
Evet	19.76±3.13	8.04±1.55	11.71±2.35
Hayır	20.19±2.72	8.21±1.50	11.97±2.16
<i>t</i>	-1.061	-0.792	-0.849
<i>p</i>	0.290	0.429	0.397
Kadına Yönelik Şiddet Olgusu/Şüphesi Bildirme Durumu			
Evet	20.18±2.94	7.96±1.49	12.22±2.06
Hayır	19.86±2.97	8.17±1.54	11.69±2.33
<i>t</i>	0.678	-0.884	1.484
<i>p</i>	0.499	0.378	0.139
Kurumunda Şiddet Olgusu Bildirebileceği Özel Birim			
Evet	19.96±2.65	8.00±1.57	11.95±1.91
Hayır	19.93±3.26	8.23±1.48	11.70±2.58
<i>T</i>	0.068	-1.069	0.808
<i>P</i>	0.946	0.286	0.420

F: Anova Testi, t: Bağımsız gruplarda t testi, anlamlı fark olan p değerleri koyu renk ile gösterilmiştir. Grupları sıralamak için a, b, c, d değerleri kullanılmıştır.

Ebelerin kadına yönelik şiddet konusunda bilgilerinin iyi düzeyde olduğu söylenebilir. Ebelerin %46,9'u daha önce kadına yönelik şiddetle ilgili eğitim aldığını; %56,8'i daha önce kadına yönelik şiddet olgusu ile karşılaştığını ancak %25,4'ü kadına yönelik şiddet olgusunu bildirdiğini ifade etmiştir. Başar ve Durmaz çalışmasında (2015) hemşire ve ebelerin %71,1'inin eğitim görürken şiddetle ilgili ders aldığını, %84,4'ünün çalışma hayatında şiddete uğramış kadınla karşılaştığını belirlemiştir [16]. Öğrenciler ile yapılan çalışmalarda, hemşirelik öğrencilerin %55,1'nin, ebeler öğrencilerinin %39,1'inin şiddet konusunda eğitim aldığı belirlenmiştir [15,19]. Kara ve ark. (2018) sağlık çalışanları ile yaptıkları çalışmada çalışanların %69,6'sının kadına yönelik şiddet olgusu/şüphesi ile karşılaştığında bildirim yaptığını belirlemiştir [12]. Hekimlerle yapılan bir çalışmada ise hekimlerin %56'sı kadına yönelik şiddet olgusu ile karşılaştığında bildirim yapacağını ifade etmiştir [20]. Sağlık çalışanları genellikle hastaları incitmekten korkmak, zaman yetersizliği ve anamnez almada güçlük çekme gibi sebeplerden dolayı bildirim yapmakta tereddüt etmektedir [21]. Birinci basamak sağlık kuruluşlarında hizmet veren ebe ve hemşirelerle yapılan bir çalışmada katılımcıların %2,2'si şiddete uğramış kadınla karşılaştığında ne yapacağı konusunda kararsız kalabileceğini ifade etmiştir [16]. Çalışmamızda ayrıca kadına yönelik şiddetle ilgili eğitim alan ebelerin HEKYŞBTÖ fiziksel belirtiler alt boyutundan eğitim almayanlara göre daha yüksek puan aldığı belirlenmiştir. Şiddet ile ilgili verilen eğitim ebelerin konu ile ilgili farkındalıklarını artırmaktadır. Çalışmamızdan elde edilen bulgular ve literatür doğrultusunda özellikle konu ile ilgili yeterli bilgiye sahip olunmadığı için ebelerin kadına yönelik şiddeti bildirme konusunda pasif kaldıkları düşünülmektedir.

Araştırmadan elde edilen diğer önemli bulgu ise bekar ve şiddet ile ilgili eğitimi çalıştığı kurumdan alan ebelerin HEKYŞBTÖ toplam ve duygusal belirtiler alt boyut puanının, üçüncü basamak sağlık kuruluşunda çalışan ebelerin fiziksel belirtiler alt boyutunun diğer gruptakilere göre yüksek olmasıdır. Hekimlerle yapılan bir çalışmada da birinci basamakta çalışan hekimlerin HEKYŞBTÖ toplam puanının diğer birimlerde çalışanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir [20]. Özellikle üçüncü basamak sağlık kuruluşlarına daha komplike vakaların geldiği düşünüldüğünde bu kurumlarda çalışan hekim ve ebelerin konu ile ilgili farkındalıklarının yüksek olması beklenen bir durumdur.

4. Sonuç

Çalışmadan elde edilen bulgular ebelerin kadına yönelik şiddet belirtilerini tanıma düzeylerinin iyi olduğunu göstermektedir. Konu ile ilgili eğitim alındığında şiddet belirtilerini tanıma düzeyi yükselmektedir. Ayrıca kadına yönelik şiddetle

karşılaşan ebelerin nerdeyse yarısı konu ile ilgili herhangi bir bildirimde bulunmamıştır. Özellikle birinci basamak sağlık kuruluşunda çalışan ebeler 15-49 yaş kadın ve gebe izlemlerinde kadınlarla etkili bir iletişim kurma şansına sahiptir. Ebelerin farkındalıklarının artması ve böyle bir durumla karşılaştığında herhangi bir tereddüt yaşamadan bildirimde bulunması için konu ile ilgili düzenli eğitim verilmesi ve lisans eğitim müfredatlarına eklenmesi önerilmektedir. Erken dönemde yapılan bildirimlerin kadın sağlığı açısından uzun vadeli etkileri olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın anketleri online olarak oluşturulmuş bu nedenle sadece sosyal medya kullanan ebelere ulaşılmıştır.

Referanslar

1. Acar, H. Sosyal Hizmet Temelleri ve Uygulama Alanları, Ankara: Maya Akademi Yayınları, 2013.
2. Ahmad, J, Khan, N, Mozumdar, A, Spousal Violence Against Women in India: A Social-Ecological Analysis Using Data From the National Family Health Survey 2015 to 2016, *Journal of Interpers Violence*, 2021, 36, doi: 10.1177/0886260519881530.
3. Musa, A, Chojenta, C, Loxton, D, High rate of partner violence during pregnancy in eastern Ethiopia: Findings from a facility-based study, *PLoS. One*, 2020, 4,15(6): e0233907.
4. Semahegn, A, Mengistie, B, Domestic violence against women and associated factors in Ethiopia; systematic review, *Reprod Health*, 2015, 29, 12-78.
5. Motta, S, Penn-Kekana, L, Bewley, S, Domestic violence in a UK abortion clinic: anonymous cross-sectional prevalence survey, *Journal of Family Planned Reproductive Health Care*, 2015, 41(2), 128-33.
6. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü (HÜNES). Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması. 2015; ISBN: 978-605-4628-75-9, Ankara. http://www.hips.hacettepe.edu.tr/ING_SUMMARY_REPORT_VAW_2014.pdf. Erişim tarihi: 01.09.2021
7. Agüero, J.M, COVID-19 and the rise of intimate partner violence, *World Development*, 2021, 137:105217.
8. Akın, A, Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Kadın Sağlığına Etkileri: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Hizmetleri, Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Yayını, 2008.
9. Özvarış, Ş.B, Demirören, M, Korkut, F, Özbek, E, Şener, Ş, Teker, N, Tunay, Ş, Üner, S, Kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede sağlık hizmetleri: birinci basamak sağlık kuruluşları ve hastane acil servislerinde çalışan sağlık personeli için kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede sağlık hizmetleri, Ankara: TC Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve TC Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayını, 2008.
10. Biriken, H, Kadına yönelik şiddet neden bir sağlık sorunudur. I. kadın sağlığı kongresi: Kadına Yönelik Şiddet" kongre kitabı 20-22 Mart 2008, Ankara, TTB ve HÜ Yayını 2008, 109-111.
11. Duman, N.B, Büyükgönce, L, Güngör, T, Yılmazel, G, Topuz, Ş, Koçak, D.Y, Sağlık Çalışanlarının Kadına Yönelik Şiddet Algılayışı ve Etkileyen Faktörler, *Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi*, 2016, 13(4), 154-159.
12. Kara, P, Akçayüzlü, Ö, Gür, A.Ö, Nazik, E, Sağlık Çalışanlarının Kadına Yönelik Şiddeti Tanımlarına İlişkin Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi, *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2018, 8(3), 115-122.
13. Salaçin, S, Sağlık Çalışanlarının Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Üstlenebilecekleri Roller. Toplumsal Cinsiyet, Sağlık ve Kadın. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını, 2003, 295-306.

14. Baysan Arabacı, L, Karadağlı, A, Hemşire ve Ebelerin Kadına Yönelik Şiddet Belirtilerini Tanımalarına İlişkin Ölçek Geliştirme, *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 2006, 16(2), 101-12.
15. Erciyas, Ş.K, Seval, M, Dođan, N, Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Şiddet Belirtilerini Tanıyabilme Durumları, *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 2021, 37(1), 1-9.
16. Başar, F Durmaz, A, Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Hemşirelerin ve Ebelerin Bilgi Durumları, *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, 2015, (6), 6-15.
17. Can Gürkan, Ö, Aile içi şiddet dersinin hemşirelik öğrencilerinin kadına yönelik şiddet belirtilerini tanıma ve şiddete karşı tutumlarına etkisi, *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2020, 11(1), 57-63.
18. Sarbıyık, M. (2012), Malatya merkez sağlık ocaklarında çalışan hekim, hemşire ve ebelerin şiddet deneyimleri ve kadına yönelik şiddetle ilgili tutum ve davranış düzeyleri (Master's thesis, İnönü Üniversitesi).
19. Bozkurt, Ö.D, Daşikan, Z, Kavlak, O, Şirin, A, Ebelik öğrencilerinin gebelikte şiddet konusundaki bilgi, görüş ve mesleki tutumlarının belirlenmesi, *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2013, 2(2), 99-107.
20. Ay, R, Kılınçel, Ş, Hekimlerin Kadına Yönelik Şiddet ile İlgili Bilgi ve Tutumlarının Deđerlendirilmesi, *Journal of Contemporary Medicine*, 2020, 10(4), 600-608.
21. Othman, S, Adenan, N.A.M, Domestic violence management in Malaysia: a survey on the the primary health care providers, *Asia Pacific Family Medicine*, 2008, 7(1), 2.

<http://edergi.cbu.edu.tr/ojs/index.php/cbusbed> isimli yazarın CBU-SBED başlıklı eseri bu Creative Commons Alıntı-Gayriticari4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

